بسم الله الرحمن الرحيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓް

ދިވެހިރާއްޖެ

ޤަޟިއްޔާ ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- **ޤަޟިއްޔާ ނަންބަރު:** 2019/HC-A/503
- **އިސްތިއުނާފުކުރި ފަރާތް:**

* ނަން: ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ/ މ.ރަންނާ، ކ.މާލެ

- **އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް:**

* ނަން: ދަ މޯރިޝަސް ކޮމާރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް

- **ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވުނު ތާރީޚު:** 04 ޞަފަރު 1441 / 03 އޮކްޓޫބަރު 2019 *** ނިމުނު ތާރީޚު:** 29 ރަބީޢުލްއައްވަލް 1442 / 15 ނޮވެންބަރު 2020

މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަބްދުއްރައޫފު އިބްރާހީމް
ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދު

- **އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ:**
- **ނަންބަރު:** 1587/Cv-C/2018
- **ނިންމި ކޯޓު:** ސިވިލް ކޯޓު
- **މައްސަލައިގެ ބާވަތް:** ރަހުނު ހިފުމާ ގުޅޭ
- **ޙުކުމުގެ ތާރީޚު:** 05 އޭޕްރީލް 2018 *** ނިމުނު ތާރީޚު:** 23 ޖުލައި 2019

- **މައްސަލައިގެ ޚުލާޞާ:**

މިއީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުޞޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް މ.ރަންނާ/ ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހަޅުއްވުމުން ބަލާފައިވާ ޤަޟިއްޔާ އެކެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާގައި، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައިވަނީ ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އެވެ.

- **ފާހަގަ ކުރެވުނު ނުކުތާތައް**

1. ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު ލޯން އެގްރީމެންޓްގައި ސޮއިކޮށް، މ. އޮނިގަނޑު/ މާލެ، ޒަރީނާ ވަހީދު އާއި މ.ރަންނާ/ މާލެ، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ [illegible] އަދި ޒަރީނާ ވަހީދުގެ ނަމުގައިވާ 'މ.އޮނިގަނޑު' (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ބ. 10080) އެވެ ހިޔާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތާއި ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައިވާ 'މ.ރަންނާ' (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު އ. 3610) އެވެ ހިޔާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތް ރަހުނުކުރުމަށްފަހު، ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް 12 ފެބްރުއަރީ 2018 ގާ ހަމައަށް ދޫކޮށްފައިވާ 01 އޯވަރ ޑްރާފްޓް ޕްރިންސިޕަލް އަދަދާއި އޭގެ އިންޓްރެސްޓްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ USD 199,066·00 (އެއް ލައްކަ ނުވަދިހަ ނުވަހާސް ފަސްދޮޅަސް ހައެއް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އަދި 03 ލޯނުގެ ޕްރިންސިޕަލް އަދަދާއި އޭގެ އިންޓްރެސްޓްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ USD 171,708·09 (އެއް ލައްކަ ހަތްދިހަ އެއް ހާސް ހަތް ސަތޭކަ އަށް ޑޮލަރާއި ނުވަ ސެންޓު) ޖުމްލަ USD 307,774·09 (ތިންލައްކަ ހަތްހާސް ހަތް ސަތޭކަ ހަތްދިހަ ހަތަރު އެމެރިކާ ޑޮލަރާއި ނުވަ ސެންޓު) ދައްކާފައިނުވާތީ، ދަ

މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޢަލީފާ ވަޒީރު އާއި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ޤާނޫނީ މަސައްކަތުގެ ފީއަށްވާ 6,042.37 USD (ހަ ހާސް ސާޅީސް ދޭއް އެމެރިކާ ޑޮލަރު ތިރީސް ހަތް ސެންޓް) އާއި އެހެނިހެން ޚަރަދާއި ގެއްލުމުގެ ބަދަލު ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޢަލީފާ ވަޒީރު އާއި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ކިބައިން ހޯދުމަށްޓަކައި ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދަޢުވާ ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

2. އެމައްސަލަ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާއިން ބަލައި ނިންމާފައިވަނީ ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ އެދުމަކަށް ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުގެ ނަންބަރު: SDW12/000504 (23 އޮކްޓޫބަރު 2012) ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީ އެގްރީމެންޓުގެ ދަށުން USD 150,000.00 (އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ ލެޓަރ އޮފް ކްރެޑިޓް [illegible] އިމްޕޯޓް ލޯން ފެސިލިޓީ އަކާއި USD 150,000.00 (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ އޯވަރ ޑްރާފްޓް ފެސިލިޓީއެއް ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދޫކުރައްވާފައިވުމާއި، އަދި މި ލޯނާ ގުޅިގެން މ.އޮސްރިގަސްދޭ/ މާލެ، ޢަލީފާ ވަޒީރު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A064545) ގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ "މ.އޮސްރިގަސްދޭ" އެވަ ހިރުން ގޯތީގައި އިމާރާތް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ބ. 10080)، މި ލޯނު ދޫކުރުމާ ގުޅިގެން ސެކިއުރިޓީއަކަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: Cv-C/C-29/2013 އެގްރީމެންޓުގެ ދަށުން ރަހުނުކޮށްފައިވުމާއި، އަދި މ.ރަންނާ/ މާލެ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ "މ.ރަންނާ" އެވަ ހިރުން ގޯތީގައި އިމާރާތް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު: ހ. 3610)، މި ލޯނު ދޫކުރުމާ ގުޅިގެން ސެކިއުރިޓީއަކަށް، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: Cv-C/C-29/2013 އެގްރީމެންޓުގެ ދަށުން ރަހުނުކޮށްފައިވުމާއި، އަދި މ.ރަންނާ/ މާލެ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ "މ.ރަންނާ" އެވަ ހިރުން ގޯތީގައި އިމާރާތް

(ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ރ. 3610)، މި ލޯނު ދޫކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ސޮއިކޮށްފައިވާ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން ރަހުނުކޮށްފައިވާކަމާއި، މި އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، 10 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 އާއި ހަމައަށް އޯވަރ ޑްރާފްޓް އަށް USD205,318.97 (ދެ ލައްކަ ފަސް ހާސް ތިންސަތޭކަ އަށާރަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު ނުވަދިހަ ހަތް ސެންޓް) ލޯނުގެ ބާކީ ގޮތުގައި މިހާރު ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަމާއި، 03 އިމްޕޯޓް ލޯނަށް USD183,754.04 (އެއް ލައްކަ އަށްޑިހަ ތިން ހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަންސާސް ހަތަރު އެމެރިކާ ޑޮލަރު ހަތަރު ސެންޓް) ލޯނުގެ ބާކީ ގޮތުގައި މިހާރު ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަމާއި، މި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ކުރަންޖެހުނު ޤާނޫނީ ޚަރަދުތަކަށް ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޖަމީލާ ވަހީދުއާއި، ޝަރީފާ އިބްރާހީމް ދީދީ ޒާމިންވެރިންނަކަމާއި، އަދި މި ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ވެފައިވާ ފުސްކިޖީ އަދި ރަހުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން މިފައިސާއަށް ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޖަމީލާ ވަހީދުއާއި، ޝަރީފާ އިބްރާހީމް ދީދީ އެކުއެކީގައި ޒިންމާވާންޖެހޭކަމާއި، މި އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން މި ފައިސާއަށް ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޖަމީލާ ވަހީދުއާއި، ޝަރީފާ އިބްރާހީމް ދީދީ ވަކިވަކިން ޒިންމާދާރުވެފައިވާކަމާއި، މި މުޢާމަލާތާ ގުޅިގެން އިތުރަށް އަރަމުންދާ އިންޓަރެސްޓާއި ޑިފޯލްޓް އިންޓަރެސްޓާއި މި އެންމެހައި ފައިސާ ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ލިބިދިނުމަށްޓަކައި، މިއަދު 23 ޖޫން 2019 އިން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ މަދުވެގެން އެ މަހަކަށް ޤިސްތުވަރު ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދައްކަމުންގޮސް، މި ފައިސާ މި މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއްކޮށް ދައްކާ ހަމަކޮށްދިނުމަށް ޖަމީލާ ވަހީދުއާއި، ޝަރީފާ އިބްރާހީމް ދީދީއާއި، ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް އަންގައި، އަދި މި ފައިސާ ދެއްކުމަށް މި ދެވުނު 07 (ހަތެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ހަމަވާއިރު، މި

ފައިސާ އެއްކޮށް ދައްކައި ޚަލާސްކޮށްފައިވާކަމަށް، މި ލޯނާ ގުޅިގެން ރަހުނު ކުރެވިފައިވާ "މ.އޮނިގަނޑު" އެވް ކިޔުނު ގޯއްޗާއި އިމާރާތާއި، "މ.ރަންނާ" އެވް ކިޔުނު ގޯއްޗާއި އިމާރާތް، އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަ، ދަ މޯރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ލިބިގެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައެވެ.

3. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބުނެ އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފަށް ކުރުމަށް މ.ރަންނާ/ޒަރީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ތިރީގައި އެވާ ނުކުތާތަކެއް ހުށަހަޅާފައި ވެއެވެ. އަދި މި ނުކުތާތަކާ ގުޅޭ ގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތުންނާއި އިސްތިއުނާފުރައްދުވާފަރާތުން މިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ވާހަކަ ދައްކާފައިވެއެވެ.

3·1 ކޯޓުން ޙުކުމް ކުރައްވާފައިވަނީ ލޯ އޮފް ކޮންޓްރެކްޓް އާއި ލޯ އޮފް އެވިޑެންސްގެ އަސާސީ އަސާސްތަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރެއްވުމެއް ނެތި، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާއާއި ޚިލާފަށް ކަމުގައިވެސް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

4. ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް ހުށަހެޅި ނުކުތާއަކާއި، އެ ނުކުތާއާ ގުޅޭ ގޮތުން ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކާއި، އިސްތިއުނާފުކުރެވިފައި މިވާ ދަށު ކޯޓުގެ ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓާއި، މައްސަލައާ ގުޅޭ ގޮތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ލިޔެކިޔުންތަކުގެ މައްޗަށް ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން ވިސްނައި ބަލައިގެން، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަ ކުރެވެއެވެ.

- **ފަނޑިޔާރު އަބްދުއްރައްޒާޤު އިބްރާހީމްގެ ރައުޔު، މި ރައުޔަށް ފަނޑިޔާރު ޢާޞިމް ސަލީމް ތާއީދު ކުރެއެވެ.**

5. ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު ލޯނު އެގްރީމެންޓެއްގައި ސޮއިކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ލޯނަށް މ.އޮރިގަނޭ/މާލެ، ޖަމީލާ ވަޙީދު އާއި މ.ރަންނާ/ މާލެ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ޒަމީންކަން ދީފައިވެއެވެ. މި ލޯނާ ގުޅިގެން ޖަމީލާ ވަޙީދު ނަމުގައިވާ 'މ.އޮރިގަނޭ' (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ބ.10020) އެވް ހިއާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތާއި، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައިވާ 'މ.ރަންނާ' (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ހ. 3610) އެވް ހިއާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތް ރަހުނު ކޮށްފައިވެއެވެ.[1]

6. މި މައްސަލަ އިސްތިއުނާފުކުރާފަރާތް ކަމުގައިވާ މ.ރަންނާ/ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ވެސް އަދި މި ކޯޓުގައި ވެސް ބުނެފައި ވަނީ، ސިވިލް ކޯޓުގެ ދައުވާގައި ބަޔާންކުރާ ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީ ދޫކުރުމަށް އޭނާގެ އެއްވެސް މުދަލެއް ރަހުނުގެ ގޮތުގައި ބެހެއްޓިފައިވާކަން އޭނާއަށް ނޭނގޭ ކަމަށާއި، މި ދަރަނީގައި ހިމެނޭ ބަޔާން އެއްބަސްވުމަކީ ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ސޮއި ކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް ނޫން ކަމަށާއި، މި ދަރަނީގައި ހިމެނޭ ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީގެ މައުލޫމާތު އޭނާއަށް ލިބުނީ ސިވިލް ކޯޓުގައި ދައުވާ ހުށަހެޅުމުން ކަމަށާއި، މި ދަރަންޏަށް އޭނާ ޖަވާބުދާރީ ނުވާނެ ކަމަށެވެ.

7. ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައިވާ "މ.ރަންނާ" ހިއާ ގެއި ރަހުނު ކޮށްފައިވަނީ ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން މޯރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ނެގި ލޯނަކަށް ކަމާއި، އެ އެއްބަސްވުމަކީ ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް ކަމާއި،[2] އެ އެއްބަސްވުމުގައި، "ޕްރޮމޯޓަރ" އަކީ ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އެވެ. އޭނާގެ ފަރާތުން މަބްރޫ މުޙައްމަދު ޢަލީ (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު A062405) އެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން މަބްރޫ މުޙައްމަދު ޢަލީއަށް ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ބާރު ދީފައިވާކަން އެނގެއެވެ. އެ އެއްބަސްވުން ފުރިހަމަކޮށްފައިވަނީ 23 އޮގަސްޓް 2012 ގައި ކަމަށް

---

[1] ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 އަދި Cv-C/C-29/2013 އެގްރީމެންޓް

[2] -ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 އެއްބަސްވުން

ބަޔާންކޮށްފައި ވީނަމަވެސް، އެ އެއްބަސްވުމުގެ ބައިވެރިން އެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ 23 ޖަނަވަރީ 2013 ގައި ކަމާއި، އަދި އެ އެއްބަސްވުން ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވަނީ ވެސް އެ ތާރީޚުގައިކަން އެނގެން އޮތުމުން، އެ އެއްބަސްވުމުގައި ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިބިގެން [illegible] މުޙައްމަދު ޒަކީ ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ އޭނާއަށް ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިބުން ފަހުންކަން އެނގެއެވެ.

8. ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ދީފައިވާ އިސްވެ ބުނެވުނު ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއަށް ބަލާއިރު، ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ "މ.ރަންނަ" ކިޔާ އަމިއްލަ ގޭގެ [illegible] ކޮމާޝަލް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް ގާތު ރަހުނު ކުރުމަށް [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ މ.އަހުމަދީއާބާދު، [illegible] މުޙައްމަދު ޒަކީ (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު A062405) އަށް ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ދީފައިވާ ކަމާއި، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީ ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ ލޮންޑަނުގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައި ކޮމިޝަނުގެ ސެކަންޑް ސެކްރެޓަރީގެ ހާޒިރުގައި 22 ޖަނަވަރީ 2013 ގައި ކަން އެނގެއެވެ. އަދި އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއާއި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ގޮތުން ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއްކަން، "އެޕަވަރ އެޓަރނީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީ ދީފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]." މިފަދައިން [illegible] އޮތުމުން ދޭހަ ވެއެވެ. އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ [illegible] ކަމަށް [illegible] މުޙައްމަދު ޒަކީ ސޮއި [illegible] ކަނޑައެޅިފައިވާ [illegible] ސޮއި [illegible] ނުވެއެވެ.

9. މި ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއަކީ ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީ، [illegible] މުޙައްމަދު ޒަކީއަށް ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއް ކަމާއި، އޭގައި އޭނާ ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ ކަމަށާއި، އަދި ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ ލޮންޑަނުގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޮމިޝަނުގައި ކަމަށް ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ވަކީލުން ބުނެފައިވެއެވެ.

10. ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ މުބާރު އިބްރާހީމް ޢަލީއަށް ދީފައިވާ ބަޔާން އޮތް އުބަރިސިއްޔެއް ކަމަށް އެއްބަސްވި ނަމަވެސް، އޭގެ ބަލްހަ ކަރާމުދު ސުވާލު އުފައްދައި، އަންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަ ކޮށްފައި ވެއެވެ. އެއީ:-

(ހ) ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އަކީ "ދ.ރަންނަ" ކިޔާ ގެއަކަށް ނިސްބަތްވާ މީހެއް ނޫންކަން.

(ށ) ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީއަށް "ޚަދީޖާ" ގެ ނަމުން އެއްވެސް މީހަކު މުޢާމަލު ނުކުރުން.

(ނ) ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި "ދ.ރަންނަ" އޮފް ކިޔާ ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައި ނެތުން.

(ރ) ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު "3610" ގައި ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނެތުން.

(ބ) ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި "ޗިޓު ނަންބަރ" އެއް ބާންކޮށްފައިވާ ގޯއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓްރީއެއް ހައްދާ ދީފައި ނުވުން.

(ޅ) "މޯރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް އޮފް މޯލްޑިވްސް" އަކީ ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ބޭންކެއް ކަމަށް ނުވުން.

(ކ) "ޕްރަމިނަންބ ރިސޯސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" އަކީ ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ ކުންފުންޏެއް ނޫން ކަމަށްވުން.

(އ) "މެނޭޖިން ޑައިރެކްޓަރ" އަކީ އެއްވެސް ކުންފުންޏެއްގައި އޮންނަ މަގާމެއް ނޫންކަމަށްވުން.

(ވ) "ވިޤާރު މުޙައްމަދު ޢަލީ" އަކީ ދިވެހިރައްޔިތެއް ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ވެފައިވާ މީހެއް ނޫން ކަމާއި އަދި ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވާ ފޯމުގެ އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައި ވަނީވެސް ވިޤާރު މުޙައްމަދު ޢަލީ ކިޔާ މީހެއް ނޫންކަން.

(ހ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ" ގެ ފުރަތަމަ ޕެރެގްރާފްގެ ތިންވަނަ ލައިންގައި "ރަހުނުކުރުމަށް" ގެ މާނައަކީ "ރަހުނު ކުރުމަށް" ކަމުގައި ބުނި ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ އިބާރާތުގެ ފަހަތުން "ފުރު" އޮތުމަށްފަހު، ޕެރެގްރާފް ނިންމާލަމުން ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ "...އަދި އަހުރެންގެ އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރު ގައި ދިނީމެވެ." މިފަދައިން ކަމަށްވާތީ، މުޅި މި ޕެރެގްރާފްގައި ޖުމްލަ ގޮތެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވަނީ ކޮންމެވެސް މީހެއްގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ކޮންމެ ވެސް ގެއެއް ކޮންމެ ވެސް ބޭންކެއްގައި ރަހުނު ކުރުމަށްފަހު ކޮންމެ ވެސް މީހަކަށް އަމިއްލަ އިޚްތިޔާރުގައި ކޮންމެ ވެސް އެއްޗެއް ދިން ކަމަށްވާތީއެވެ، ދިނީ ކޮން އެއްޗެއް ކަމެއް ސާފު ނުވެއެވެ.

(ށ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ ހަވާލުކުރި ފަރާތް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިމާއްދާގެ ވަނަވަރު ހަވާލުދިނުމަށް ދަންނަވަމެވެ. ޝަރުޠުތައް ވެސް ނަމެއް ގޮތުގައި، އިސްތިޢުމާލު ކުރާ ހަދިޔާ އިބާރާތުގެ ދިޔުމެއް "ހަދިޔާ އިބާރާތުގެ ދިޔަ" އެއް ނޫނެވެ. އަދި އޮސްޓްރޭލިޔާ "ހ.ބަނަސަ" އެއް ނިސްބަތްވާ މިލްކު ވެސް ދޫން ކަން.

(ނ) ދެ ވަނަ ޕެރެގްރާފް ނުވަތަ އޭޖެންޓަށް ނިސްބަތްކުރާ އިބާރާތުގައި ބާރުދޭ ވަނީ "މިޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޙައްޤު ނުގުޅޭ އެއްޗެހި ޢިނާޔަތުން ކަމުގައި" ކުރިން ބަޔާންކުރި މިހާގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ދަރުސް ސާފު ހަވާލުކުރުން "އަހުރެންގެ ގަބޫލުކުރަން ހަވާލުކުރެއްވީމެވެ" އިން ކަމަށްވެއެވެ.

(ރ) ނަމަވެސް "މިޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ ގައި" ލިޔުއްވާގެ ވާހަކަ "ބަޔާންކޮށްފައި" ވާތީ ކަމަށް މި ދަސްތާވެޒުގައި އޮތަސް އެ ޕަވަރ އޮފް އެޓާނީގައި އެއްވެސް ފަރާތްތަކުގެ ޙައްޤުތަކާއި، ޚާއްޞަ ޙައްޤުގެ ސުރުޚީ ވިޔަސް އަދާކުރައި ނުވެއެވެ.

(ބ) "ޤާނޫނު ނަގަދުގެ އެންމެހާ ޒިންމާއެއް ޖަވާބު" ސައްޙަ ކޮންމެހެން ޕްރިންސިޕަލް "އިޚްތިޔާރު" ދިން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވުމުން، ޕްރިންސިޕަލް ހަވާލުކުރި ކަންތަކުގައި ބާރު ކުރާ

ޕެރެގްރާފްގައި ސޮއި ކުރުމާ ގުޅޭ ވާހަކައެއް ނެތުން، އަދި ލިޔެކިޔުމެއް ވާހަކަ ވެސް އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވުން

(ގ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީ ހަވާލުވި ފަރާތް" މި ސުރުޚީގެ ދަށުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، "ޕްރިނެންޓް ރިސޯސް" ލިޔެފައިވާއިރު، މިއީ ދުނިޔޭގައި އޮންނަ ކުންފުންޏެއް ނޫން ކަމާއި، އެތަނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިހާރުގެ ނަމުގެ ގޮތުގައި "[illegible]" ލިޔެފައިވާއިރު، ޕްރިންސިޕަލްގެ އިބާރާތުގައި އޮތީ "[illegible]" ކަމާއި، ދަޢުވާ [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ "[illegible]" ކިޔާ މީހެއް ނޫން ކަމާއި، މި ނަން ކިޔާ މީހަކު [illegible] [illegible] [illegible].

(ޏ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީ" ގައި "[illegible]" ސޮއި ކޮށްފައި ނުވުމާއި.

(ސ)"ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީ" އުފެދުނު ތާރީޚެއް އެނގޭކަން ނެތުމާ.

11. ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ފުރަތަމަ [illegible] އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމާއި [illegible] ފަރާތުން ދީފައިވާ "ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީ" ގެ ލިޔުމުގައި ނުވަތަ އިބާރާތްތަކުގައި ހުރި އިމްލާ ކުށްތައް ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]،

(ހ) ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓާރނީގެ ދަށުން ރަހުން ކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ މުދަލަކީ "ހ. ނަންބަރު 3610" ޕްލޮޓް ނަންބަރު 255 ގައިވާ "މ. [illegible]"[illegible] [illegible] އަމިއްލަ ގޯތި އެވެ. އަދި އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A037297 ނިސްބަތްވާ ފަރާތުގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ގޯއްޗެއްކަން އެނގެއެވެ. މި [illegible] ނިސްބަތްވާ [illegible]، މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް، އަދި [illegible] ޤަޟިއްޔާގައި [illegible] [illegible] "މ. [illegible]"/މާލެ، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އެވެ. މ. [illegible]، [illegible] އަމިއްލަ ގޯއްޗަކީ ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ

ކޮށްފައިވާ ގޯއްޗެއް ކަމާއި، އެ ގޯތީގެ އިމާރާތާއި ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީގެ ނަންބަރަކީ، "ހ.3610" ކަމާއި އަދި އެގޯތީގެ ބްލޮކް/ކޮށީ ނަންބަރުއަކީ "255" ކަން އެ ރަޖިސްޓްރީން އެނގެން އޮތުމެވެ. އަދި މި މައްސަލައިގައި ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ (އައިޑީކާޑު ނަންބަރު A037297) އާއި ޕްރޮވިޑެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު "މ.ރަންނާ" އޭ. ކިޔާ ގޯތީގައި 08 (އަށެއް) ބުރީގެ އިމާރާތެއްކޮށް އެޅަން ދިގު މުއްދަތަކަށް ކުއްޔަށް ދިނުމާއި ހިފުމަށްޓަކައި 26 ޖޫން 2013 ގައި ވެފައިވާ އެއްބަސްވުމުގައި މ.ރަންނާ ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި "ހ.3610" އަދި ކޮށީ ނަންބަރުގެ ގޮތުގައި "255" ލިޔެފައި ވެއެވެ. އެ އެއްބަސްވުމުގައި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އާއި ޕްރޮވިޑެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ މުޙައްމަދު ޢަލީ ސޮއިކޮށްފައި ވެއެވެ.

(ނ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] "[illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީ" އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]، "[illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީ" [illegible] [illegible] ވީނަމަވެސް، އެ [illegible] ލިޔެފައިވާ އެޑްރެސް (މ.[illegible]) އާއި އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު ނަންބަރު (A062405) އެއްގޮތެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެ ނަންބަރުގެ އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު [illegible] [illegible]، އެ [illegible] މ.[illegible]، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީ ކަން އެނގެއެވެ. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ [illegible] ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ ވެސް މި [illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީ (A062405) އެވެ.

(ނ) ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި، މ. ރަންނާ، އެވެ. ޒިޔާ އަމިއްލަ ގޯތި ރަހުން ކުރުމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބޭންކް އަކީ "މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް އޮފް މޮލްޑިވްސް" ގައެވެ. ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި ބުނެފައިވާ އެބޭންކަކީ ދިވެހިރާއްޖޭގައި ގާއިމްވެފައިވާ، ދަ މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޮލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް އެވެ. އަދި މ. ރަންނާ، ގޯތި ރަހުންކޮށް ލޯން ނަގާފައިވަނީ އެ ބޭންކުންކަން މި މައްސަލައިގެ ލިޔުންތަކުން ބެލުމުން އެނގެއެވެ.

(ރ) ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި، މ. ރަންނާ ގޯތި ބަންދުގައި ރަހުން ކުރަނީ ކޮން ފަރާތަކުން ނަގާ ލޯނަކާ ގުޅިގެން ކަމެއް އަދި އެ ލޯނުގެ އަދަދެއް ބަޔާންކޮށްފައި ނުވި ނަމަވެސް، އެ ގޯތި ރަހުންކުރުމުގެ ބާރު ދީފައިވާ ފަރާތަކީ، ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ މ. އަރުރުމަތިއާބާދު، މުބާރު މުޙައްމަދު ޢަލި އަށް ކަން އެނގެއެވެ. އެ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ އިބާރާތް ކުރުމުގައި، ކުންފުނީގެ ނަމުގައި "ރިސޯސަސް" އޮންނަންނީ ޖަހާފައި "ރިސޯސް" މިގޮތަށް، އަދި [illegible] [illegible] އޮންނަންނީ ޖަހާފައި "[illegible]" މިގޮތަށް އަދި އެފަރާތުގެ ނަމުގައި "މުޙައްމަދު" އޮންނަންނީ "މުޙައްދު" މިގޮތަށް ލިޔެވިފައިވަނީ އިމްލާ ކުށަކުން ކަމަށް ބެލެވެއެވެ. އަދި ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ދަށުން ބާރު ދީފައިވާ ފަރާތަކީ ކުންފުނީގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރކަން [illegible] [illegible] [illegible] މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ ކަމުގެ ދަށުން އަންނަ އެ [illegible] ކުންފުންޏަކީ، "ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް" ކަމާއި، އެ ކުންފުންޏަކީ، އެ ގޯތި ރަހުންކޮށް އެ ބޭންކުން ލޯން ނެގި [illegible] އެނގެއެވެ.

12. އިސްވެ ބުނެވުނު ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ އިބާރާތް ކުރުމުގައި އިމްލާ ކުށްތަކު ނުވަތަ އުނިއިތުރުކަން ހުރި ކަމުގައި ވިޔަސް، އެ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ހެދިފައިވަނީ ކޮން ފަރާތަކުން ކަމާއި، ބާރު ދީފައި [illegible] [illegible] ކަމާއި އަދި ރަހުން ކުރުމުން ކޮން [illegible] ކޮން-[illegible]

އަސާސީ މައުޟޫޢާއި ސާފު ވެއެވެ. އަދި އެ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ދަށުން ބާރު ދޫކުރަން ބަޔާންކުރުމުގައި އެ ވަކާލާތުގެ މަޤްޞަދަކީ ނިސްބަތްކޮށްފައި އޮތީ، އެ ވަކާލާތަށް ކުންފުނީގައި ދިރިގެންވާ މަގާމާ ދުވައިގެން ކަމާއި ބޭންކުން ލޯން ނަގާ ކުންފުނި (ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑް) އާއި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީއާ ދެމެދު "ދ.ރަސްނާ" އެވެ. ބިމުގައި 08 (އަށެއް) ބުރި އިމާރާތްކޮށް ދިނުމުގެ މުޢާހަދާއަކަށް ކުރިއަށް ދިނުމަށްޓަކައި ޖެހޭ އެއްބަސްވުމާ ފަރާތްތަކުން އެނގެއެވެ. މިގޮތުގައި އިމާރާތް ކުރުވުމަށް ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އާއި (ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރު މުޙައްމަދު ޝަހީދާއި ކަނޑައެޅިފައިވާ ދީގެން އިރުގައި ކަމަށް ބަޔާންކުރެވިފައިވާ ވަކާލާތުން ދެ ފަރާތުގެ ތެރޭގައި ބައްލަވާފައިވާ ކަމަށް ހުށަހެޅިފައެވެ.

13. ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ އަކީ މީހަކު ހާޟިރުވެގެން ކުރަންޖެހޭ ކަމެއް ކުރުމަށް އަމިއްލައަށް ހާޟިރުވެވުން ނެތުމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެނޫން ސަބަބެއް ދިމާވެގެން އެމީހާގެ ފަރާތުން އެކަން ކުރުމުގެ ބާރު އެހެން މީހަކަށް ދިނުމެވެ. މި ގޮތުން ބަލާއިރު ތަޢުރީފަށް ގިނައިރު ބުނާގޮތުގައި ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިބޭ ފަރާތުން ކުރާ ކަންކަމަކީ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ދިން ފަރާތުން ކުރާ ކަމެއް އަދި އެގްރީމަންޓް ބިނާވާ އުސޫލުތަކުން ކަމެވެ. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި، ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ އެއްވެސް ޤާނޫނެއް ވަކި ގޮތެއް ނުވަތަ ހިންގަންޖެހޭ ވަކި ސަރކިއުލަރެއް ބަލައިގެން ޤާނޫނުން އަދި ހަވާލާދީފައި ނެތެވެ. ޤާނޫނުގައި ނުވަތަ ގަވާއިދުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ ހަމަތަކުގައި ބަޔާންކޮށް ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއަކީ ވަކި ގޮތަކަށް އޮތް ލިޔުމެއް ނޫނެވެ. އެހެންކަމުން ފަރާތް/އެޖެންސީ އެއްބަސްވުމެއްގައި ހިންގުމުގެ އުސޫލު ސަރުކިއުލަރ ފުރިހަމަވާ ގޮތުގައިވިޔަސް ޕަވަރ އޮފް

އެޓަރނީއެއް ލިޔުމުން ނުވަތަ އަނގަބަހުން ދެވިދާނެއެވެ. ނަމަވެސް، ބައެއް ކަހަލަ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިޔުމުން އޮންނަން ޝަރުތުކުރެއެވެ. އެގޮތުން ބައެއް ވިޔަފާރީގެ މުޢާމަލާތްތަކާއި ބޭންކިންގ މުޢާމަލާތްތަކުގައި ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިޔުމުން އޮންނަން ޝަރުތުކޮށްފައި ވެއެވެ. ލިޔުމުން ދޭ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއްގައި ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ދޭފަރާތާއި، ލިބޭފަރާތާއި، ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ދަށުން ދޭ ބާރު ދީ ކަމަކާއި، ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ދީ ފަރާތުގެ ސޮއި އާއި ތާރީޚް ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތް ނަމަ، އެއީ އަސާސީ ޝަރުތުތައް ފުރިހަމަ ވެފައިވާ ސައްޙަ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއް ކަމުގައި ބެލެވޭނެއެވެ. އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި ހިމެނޭ ސޮއި، ނުވަތަ ތަސްދީޤުކުރުމާ/ރަޖިސްޓްރީކުރުމާ ފަރާތްގެ ސޮއި ނެތް ނަމަވެސް ވެއެވެ. ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިބޭފަރާތުން އޭނާއާ ހަވާލުކޮށްފައިވާ ކަންކަން ޤަބޫލު ކުރައްވާފައިވާ އަނގަބަހުން ބަލައިގަނެވޭނެއެވެ. އަދި އޭނާ ހަވާލުކުރި ގޮތަށް ބަލައި ޤަބޫލުކުރެވޭ ކަމަށް ބެލެވިގެންނެވެ. މި މައްސަލައިގައި ނަޒީރާ އިބްރާހީމް ދީދީ، މ.ހަރުމަދީއާބާދު، މުބާރު މުޙައްމަދު ޢަލީއަށް ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ޤަބޫލުކުރާ ކަމަށް، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ލިބޭފަރާތެއްގެ ހައިސިއްޔަތުން މުބާރު މުޙައްމަދު ޢަލީ ސޮއި ކުރައްވާ ހާޒިރުކޮށްފައި އޮތް ތަނުގައި އޭނާ ސޮއިކޮށްފައި ނުވެއެވެ. ނަމަވެސް، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ދަށުން ނަޒީރާ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަން ހިމެނު ގޮތުން ކޮށްދެވޭނެ އެނގޭތީ، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ދަށުން އޭނާ ހަވާލުކުރި ކަންކަން ހަވާލުކޮށްފައިވާ ވާކަން ބަޔާންކުރެއެވެ.

14. ނަޒީރާ އިބްރާހީމް ދީދީ، ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ އަދި އޭނާގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ "މ.ރަންނާ" އޮފް ހިރާ އަލިއްލަ ގޯތި، ދަ ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގައި ހުރި ލޯން، އެކަމާގުޅޭ ގޮތުން ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އޭނާގެ ފަރާތުން ކުރުމަށް މ.ހަރުމަދީއާބާދު، މުބާރު މުޙައްމަދު ޢަލީ އާ ހަވާލުކުރުމަށް ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއް ކަމާއި، އެޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި ނަޒީރާ އިބްރާހީމް ދީދީ ސޮއި ކުރައްވާފައިވާ ފޮޓޯކޮޕީގައި މުނަރ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޮމިޝަނުގެ ކޮންސިއުލަރ ސެކްޝަން ތައްގަނޑުގައި 22 ޖަނަވަރީ 2013 ގައި ކޮން

އެނގެއެވެ. މި މައްސަލައިގައި ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ދައްކާފައިވާ ވާހަކަތަކުގެ މައްޗަށް ބަލާއިރު، މި ބަޔާންތަކަކީ އިންކާރުކުރެވިފައެއް ނުވެއެވެ.

15. މ.[illegible] ހިޔާ ގޯތީގެ ރަޖިސްޓްރީ މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް މޯލްޑިވްސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގައި ރަހުނު ކޮށްފައިވަނީ އެ ބޭންކުން [illegible] [illegible] ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ނަގާފައިވާ ލޯނަކަށް ކަމާއި، އެ ލޯނުގައި ގެރެންޓަރުގެ ގޮތުގައި ޒަރީޢާ ދީދީ ސޮއި ކުރުމަށް ޚާއްޞަ ކުރެވިފައިވާ ތަންގައި [illegible] މުޙައްމަދު ޢަލީ (އައިޑެންޓިޓީ ކާޑު ނަންބަރު A062405) ސޮއި ކޮށްފައިވަނީ ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީ ދީފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގެ ދަށުން ބާރު ލިބިގެން ކަމާއި، އެ މޯގޭޖް އެއްބަސްވުމަކީ ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކޮށްފައިވާ އެއްބަސްވުމެއް ކަމާއި، އެހެންކަމުން، ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީ ދީފައިވާ އިސްވެ ބުނެވުނު ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި [illegible] ކުރެވޭ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ އިބާރާތް ނުވަތަ [illegible] ނަމަވެސް، [illegible] ޒަރީޢާ އިބްރާހީމް ދީދީ [illegible] އެއްބަސްވުމުގައި ޒިންމާއިން ބަރީއަ ކުރުމަށް ޝަރުޢީ ސަބަބެއް ކަމުގައި ޤަބޫލު ނުކުރެވެއެވެ.

16. އެހެންކަމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ނިންމާފައިވާ ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް އޮތް ކަމަކަށް ނުފެނެއެވެ.

- **ފަނޑިޔާރު ހުސައިން ޝަހީދުގެ ރައުޔު:**

17. މި މައްސަލައިގައި އަޣުލަބުންގެ ނިންމުމާއި އަދި އެ ނިންމުމަށް ވާސިލުވުމަށް، އަޅުގަނޑުވެސް ކަންކަން ތާއީދުކުރަމެވެ.

17.1 ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު ލޯނު އެގްރީމެންޓްގައި ސޮއިކޮށް، މ. އޮނިގަނޑު/ މާލެ، ޚަދީޖާ ވަހީދު އާއި މ. ރަންނާ/ މާލެ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ރަހީންކަންދީގެން އަދި ޚަދީޖާ ވަހީދުގެ ނަމުގައިވާ "މ. އޮނިގަނޑު" (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ބ. 10080) އެވެ ރިބާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތާއި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައިވާ "މ. ރަންނާ" (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ހ. 3610) އެވެ ރިބާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތް ރަހުންކުރުމަށްފަހު، ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް 12 ޑިސެމްބަރު 2018 ގެ ނިޔަލަށް ދޫކޮށްފައިވާ 01 އޯވަރ ޑްރާފްޓް ޕްރިންސިޕަލް އަމައުންޓާއި އޭގެ އިންޓަރެސްޓްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ USD 199,066.00 (އެއް ލައްކަ ނުވަދިހަ ނުވަހާސް ފަސްދޮޅަސް ހައެއް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) އަދި 03 ލޯނުގެ ޕްރިންސިޕަލް އަމައުންޓާއި އޭގެ އިންޓަރެސްޓްގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހޭ USD 171,708.09 (އެއް ލައްކަ ހަތްދިހަ އެއް ހާސް ހަތް ސަތޭކަ އަށް ޑޮލަރު ނުވަ ސެންޓް) އާއެކު ޖުމްލަ USD 307,774.09 (ތިންލައްކަ ހަތްހާސް ހަތް ސަތޭކަ ހަތްދިހަ ހަތަރު އެމެރިކާ ޑޮލަރު ނުވަ ސެންޓް) ދައްކާފައިނުވާތީ، ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޚަދީޖާ ވަހީދު އާއި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ދައްކަންޖެހޭ ފައިސާއާއި، ޤާނޫނީ ވަކީލުންގެ ފީގެ ގޮތުގައި USD 6,042.37 (ހަ ހާސް ސާޅީސް ދެ އެމެރިކާ ޑޮލަރު ތިރީސް ހަތް ސެންޓް) އާއި އެއްކޮށް [illegible] ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޚަދީޖާ ވަހީދު އާއި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ [illegible] ހުކުމްކޮށްދިނުމަށް ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ހުށަހަޅާ ދަޢުވާއެވެ.

ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ [illegible] ދަ މޯރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު: SDW12/000504 (23 އޮގަސްޓް 2012

ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީ އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން USD 150,000.00 (އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ ލޯކަލް އޯޑަރ ކްރެޑިޓް ކަމް އިމްޕޯޓް ލޯން ފެސިލިޓީ އަކާއި USD150,000.00 (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ އޯވަރ ޑްރާފްޓް ފެސިލިޓީއެއް ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑަށް ދޫކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި އެ ލޯނާ ގުޅިގެން މ.އޮނިގަނޑު/ މާލެ، ޢަފީފާ ވަޙީދު (ދިވެހި ރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A064545) ގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ”މ.އޮނިގަނޑު“ އެވެ ކިޔުން ގޯއްޗާއި އިމާރާތް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ބ. 10080)، އެ ލޯނު ދޫކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ސިކިއުރިޓީކޮށްފައިވާ، ސިވިލް ކޭސްގެ ނަންބަރު: Cv-C/C-29/2013 އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން ރަހުނުކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި މ.ރަންނާ/ މާލެ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދިދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ”މ.ރަންނާ“ އެވެ ކިޔުން ގޯއްޗާއި އިމާރާތް (ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު ހ. 3610)، އެ ލޯނު ދޫކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ސިކިއުރިޓީކޮށްފައިވާ، ސިވިލް ކޭސްގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން ރަހުނުކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ފައިސާ ދައްކާފައިނުވާތީ، 10 ސެޕްޓެމްބަރު 2018 އާއި ހަމައަށް އޯވަރ ޑްރާފްޓް އަށް USD205,318.97 (ދެ ލައްކަ ފަސް ހާސް ތިންސަތޭކަ އަށާރަ އެމެރިކާ ޑޮލަރު ނުވަދިހަ ހަތް ސެންޓް) ލާރިގެ ބާކީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަމާއި، 03 އިމްޕޯޓް ލޯނަށް USD183,754.04 (އެއް ލައްކަ އަށްޑިހަ ތިން ހާސް ހަތްސަތޭކަ ފަންސާސް ހަތަރު އެމެރިކާ ޑޮލަރު ހަތަރު ސެންޓް) ލާރިގެ ބާކީގެ ގޮތުގައި ދައްކަންޖެހި ނުދައްކައިވާކަމާއި، އެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ކުރަންޖެހުނު ޤާނޫނީ ޚަރަދުތަކަށް ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޢަފީފާ ވަޙީދާއި، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދިދީ ޒިންމާވާންޖެހޭކަމާއި، އަދި އެ ފަރާތްތަކުގެ މުދުގައި ފުވައިވާ ފެސިލިޓީ އަދި ރަހުނު އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން އެފައިސާއަށް ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ

ޢަޒީޒާ ފަރީދުއާއި، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އުކުއުލީގައި ޙިއްޞާވާންޖެހޭނެކަމާއި، އެ އެއްބަސްވުންތަކުގެ ދަށުން އެ ފައިސާއަށް ޕްރޮޕަޓީޒް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޢަޒީޒާ ފަރީދުއާއި، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ ވަކިވަކިން ޙިއްޞާކޮށްދަރުން ނުވަކަމާއި،

އެ މުޢާމަލާތާ ގުޅިގެން އިތުރަށް އަދާކުރަން ޖެހޭ ހިސާބާއި ޤާނޫނީ ޚަރަދު ދެއްކުމުގެ ޒިންމާ ޗައިނާ ދަ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ބޯޑު (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ލިބިދެންވާކަމާއި، 23 ޖުލައި 2019 އިން ފެށިގެން 07 (ހަތެއް) މަސްދުވަހުގެ ތެރޭގައި ކޮންމެ މަހަކު ދަރަނިފައިސާ މަދުވެގެން އެ ދަރަނި ޖެހޭ ދަ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ބޯޑު (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ދައްކަވާނޭގޮތް، އެ ފައިސާ އެ މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި އެއްކޮށް ދައްކާ ޚަލާޞްކުރުމަށް ޢަޒީޒާ ފަރީދުއާއި، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީއަށާއި، ޝަރީޢަތުގައި ޕްރޮޕަޓީޒް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން އަންގައި، އަދި އެ ފައިސާ ދައްކަން މި ދުވަސް 07 (ހަތެއް) މަސްދުވަހުގެ މުއްދަތު ހަމަވެއްޖެ، އެ ފައިސާ އެއްކޮށް ދައްކާ ޚަލާޞްކޮށްނުދީފައިވާތީ، އެ ކުންފުނި ދެކެވިގެން ދަރަނި ކުރެވިފައިވާ “މ.އޮސްރިގަސްތު” އާއި “މ.ހަސަނާ” އާއި ބިރުން ގެއްލުމާއި އިމާރާތް، އެއްބަސްވުމުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ވިއްކާލުމުގެ ހުއްދަ، ދަ ކޮންސްޓްރަކްޝަން ބޯޑު (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑުން ލިބިދެންވާކަމަށް ކަނޑައަޅައި، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ހުކުމްކޮށްފައިވާކަން އެޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ރިޕޯޓުން އެނގެންއޮތުމެވެ.

17.2 ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާ ހުކުމަށް އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކާއި އަދި އިސްތިއުނާފާ ދެކޮޅަށް މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފަރާތްތަކުން ހައިކޯޓުގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހުގައި ދެއްކެވި ވާހަކަތަކާއި އަދި ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތުގެ ރިޕޯޓަށް ބެލުމުން، މި މައްސަލައިގެ މުޅި އަސާސް ބިނާވެފައިވާ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ

ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ މުޢާޒު މުޙައްމަދު ޢަލީއަށް ދީފައިވާ "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އާއި އަދި ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 ދަށުން އެގްރީމެންޓަކަށް އެނގެން އޮވެއެވެ.

17.3 އިސްތިއުނާފުކުރާ ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން ޕްރޮވިޑެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑިރެކްޓަރ މުޢާޒު މުޙައްމަދު ޢަލީއަށް ދީފައިވާ "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އާއި އަދި ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓަރީ ކުރެވިފައިވާ އެ ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 ދަށުން އެގްރީމެންޓްގެ މައްޗަށް ނަޒަރު ކުރިއިރު؛

17.3.1- "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އަކީ، މީހެއްގެ ނުވަތަ ފަރާތެއްގެ ބަދަލުގައި އެހެން ފަރާތަކުން ކުރުން ހުއްދަކަމެއް، އެހެން މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް، ކަނޑައަޅާ ވަކި ޝަރުޠުތަކަކާއި އުސޫލުތަކެއްގެ މަތިން އެކަމެއް ކުރުމުގެ ހުއްދަ ދިނުންކަމާއި، މިއީ އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގައި ހުއްދަ ކުރައްވާފައިވާ ކަމެއްކަމާއި، "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އާ ގުޅޭގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުޠުތައް އިސްލާމީ ޝަރީޢަތުގެ އިލްމުން ބަޔާން ވަސީލީ ޤާނޫނުތަކުގައިވެސް ބަޔާންކުރެވިފައިވާކަމާއި، އެގޮތުން، ވަކާލަތު ކުރުވަން ޙަވާލުކުރާމީހާއި، ވަކާލަތު ކުރުވަން ޙަވާލުކުރާ އެއް ނުވަތަ ކަންތައްތަކާއި އަދި ސީޣާގައި ހިމެނެންޖެހޭ ޝަރުޠުތަކާއި، އެއީ ޝަރުޠުތައް އުނިވެއްޖެނަމަ އެފަދަ ވަކާލާތު ނުވަތަ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއަކީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ގޮތުން ބާޠިލުވާނެކަމަށް ކަން އެނގެން އޮވެއެވެ.

-17.3.2 ދަށުން ބަޔާންކުރެވުނު ނުވަތަ ޕާރސަނަލް ގެރެންޓީ ދިނުން ދޫކުރާ ކޮންމެކަމެއްގައި، ދަށުން ނުވަތަ ޕާރސަނަލް ގެރެންޓީ އެއްބަސްވުމާއި، ކޮން އެއްބަސްވުމެއް އުޅެމުންދާކަމުގައި އަންނަ ދި އެއްބަސްވުންތަކާއި، ކޮން އެއްބަސްވުމެއްގައި ކޮން ނަމާ ފަރާތަކުން ކޮން ފައިސާ ދަރަނިތަކަށް، އޭގެ މާ ފަހުގެ ބާރީގެއްގައި ދަށުގައި ޕާރސަނަލް ގެރެންޓީ އެއްބަސްވުމެއްގެ

ސޮއިކުރުމަކީ، މާލީ އިދާރާތަކުން ކުރަމުން އަންނަ ކަމެއް ނޫންކަމާއި، ލޯން އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށް އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަށުން ދޫކުރާ ލޯން ފައިސާ ބޭންކުތަކުން ދޫކުރަމުން އަންނަނީ، އެ ލޯން އެއްބަސްވުމާ ގުޅިގެން ދިރާސާކުރުންނާއި އަދި އެހެނިހެން ގޮތްގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ އެންމެހާ ކަންކަމެއް ފުރިހަމަވެ ނިމުމަށް ފަހުގައި ކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.

-17·3·3 އިސްތިއުނާފުކުރާ މ.ރަސްނާ/ މާލެ، ޒަކިއްޔާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ”މ.ރަސްނާ“ އެވް ހިއުން ގޯތި ރަހުނު ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން، ޕްރޮޕަރޓީޒް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑައިރެކްޓަރ މުޙައްމަދު ޝަރީފް ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އާއި ދީފައިވާކަމުގެ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ޒަކިއްޔާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ފަރާތުން އިންކާރު ނުކުރާކަމާއި، އެގޮތުން، މަލޭޝިޔާގައި ހުންނަ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޮމިޝަނުގައި 22 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހު، ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އެއްގައި ސޮއިކޮށްފައިވާކަމާއި، އެ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއަކީ، އިސްތިއުނާފުކުރާ ޒަކިއްޔާ އިބްރާހީމް ދީދީ އެވަގުތު ދިރިއުޅެމުން އައީ މަލޭޝިޔާގައި ކަމަށްވާތީއާއި، ޒަކިއްޔާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ”މ. ރަސްނާ“ އެވް ކިޔާ ގޯތި އިމާރާތް ކުރުމަށް ބޭނުންވާ ފައިސާ ނަގައި، އެ ގޯތި ބޭންކަށް ރަހުނު ކުރުމާއި ދިމާވާގޮތުން، ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރު މުޅި ފުރިހަމައަށް ދީފައިވާ ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އެއް ކަމާއި، ”މ. ރަސްނާ“ އެވް ކިޔާ ގޯތި އިމާރާތް ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ޒަކިއްޔާ އިބްރާހީމް ދީދީއާއި ޕްރޮޕަރޓީޒް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު އެއްބަސްވުމެއް ވެފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.

-17·3·4 23 އޮކްޓޯބަރ 2012 ވަނަ ދުވަހު، ދަ މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު: SDW12/000504 އެގްރީމަންޓްގައި، ޕްރޮޕަރޓީޒް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދަ މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް

ލިމިޓެޑް ސޮއިކޮށް، ބުނެވިދިޔަ ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު: SDW12/000504 ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީ އެގްރީމެންޓްގެ ދަށުން، USD 150,000.00 (އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ ލެޓަރ އޮފް ކްރެޑިޓް ކަމް އިމްޕޯޓް ލޯން ފެސިލިޓީ އަކާއި، USD 150,000.00 (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ އޯވަރ ޑްރާފްޓް ފެސިލިޓީއެއް ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން، ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް ދޫކޮށްފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.

-17.3.5 އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ގާރަންޓީ ދިނުމުން، ހ.ބަނަރާ/ މާލެ، ހާޖަރާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ "ހ.ބަނަރާ" އޮތް ބިމާއި ގެ، ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގައި ރަހުނު ކުރުމުގެ ގޮތުން ވެފައިވާ ނަންބަރު SDW12/000504 އެގްރީމަންޓް (މޯގޭޖް އެގްރީމަންޓް) ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން، 23 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހު އެ ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.

-17.3.6 ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު SDW12/000504 (މޯގޭޖް އެގްރީމަންޓް) (23 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހު ސިވިލް ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވުނު އެކޯޓުގެ ނަންބަރު Cv-C/C-28/2013 ރަހުނު އެގްރީމަންޓް) އެގްރީމަންޓަށް، 23 އޮކްޓޫބަރު 2012 ވަނަ ދުވަހު ދަ މޮރިޝަސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު ސޮއިކުރެވުނު ވާ އެގްރީމަންޓާއި ހަމަ ބޭންކުން އެއްބަސްވުމުގެ ދެފަރާތުގައި ސްޓޭޓްކޮށްފައިވާ މޯގޭޖް އެގްރީމަންޓެއްކަމާއި، އެކަން އެ އެގްރީމަންޓުން ބެލުމުން އެނގެން

އޮންނަކަމާއި، އެގޮތުން އެ މޯގޭޖް އެއްބަސްވުމުގެ ތާރީޚްގެ ގޮތުގައި މަތީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ތާރީޚަކީ 23 އޮކްޓޫބަރު 2012 ކަމާއި، އެ ތާރީޚުން ފެށިގެން އެ އެއްބަސްވުމުގައި ބަޔާންކޮށްފާ ކަންކަމާ އެއްގޮތަށް އެއަށް ޢަމަލުކުރަމުން ދާނެކަން، އެ އެއްބަސްވުމަށް ބެލުމުން އެނގެން އޮތުމެވެ.

17.3.7- ކުރިން އިސްވެ ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދައިން، އިސްތިއުނާފުކުރާ މ.ރަންނާ/ މާލެ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދިރިގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ “މ.ރަންނާ” އަށް ކިޔާ ގޯތި ރަހުނު ކުރުމާ ގުޅިގެން، ޕްރޮމިސަރީ ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ ކަމުގައިވާ މުޙައްމަދު ޢަލީއަށް “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” އެއް ދީފައިވަނީ 22 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހުކަމާއި، ބަލާއިރު “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” ގެ ދަށުން، އޭނާއަށް ކަންކަން ކުރުމުގެ ބާރާއި އިޚްތިޔާރު، ޕްރޮމިސަރީ ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ޑިރެކްޓަރ ކަމުގައިވާ މުޙައްމަދު ޢަލީއަށް ދީފައިވަނީ 22 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހުން ފެށިގެންކަމާއި، މިއީ ސާފު އަދި ފުރިހަމަ ގޮތުން ދޫކޮށްފައިވާ ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީއެއްކަމާއި، އެހެންކަމުން، ބޭންކުވެރިޔަ “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” ގައިވާ ކަންކަން ތަންފީޒު ކުރުމުގެ ގޮތުން، 22 ޖަނަވަރީ 2013 ކުރިން އެއްވެސް މުޢާމަލާތެއް ކޮށްފައިވާނަމަ އެކަމަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ސައްޙަ މުޢާމަލާތެއް ކަމުގައި ބެލެވެން ނެތްކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.

17.3.8- ދަ މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޕްރޮމިސަރީ ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ދެމެދު 23 އޮކްޓޫބަރު 2012 ވަނަ ދުވަހު، ސޮއިކުރެވިފައިވާ ނަންބަރު: SDW12/000504 ކުންފުނީގެ ފެސިލިޓީ އެގްރީމެންޓްގެ 10 ވަނަ މާއްދާގެ (e) ގައި 2 (ދޭއް) ބުރިގެ “މ.ރަންނާ” އަށް ކިޔާ ގޯތި އެ އެއްބަސްވުމުގެ ދަރަނި އެ އެއްބަސްވުމުގެ ސެކިއުރިޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ދަ މޮރިޝަސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް)

ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގައި މޯގޭޖް ކުރުވާ ގޯއްޗެއްކަމާއި، އެ މާއްދާގެ (g) ގައި ހުރިޖާ އިމާރާތް ދީދީ (އައި.ޑީ.ކާޑު ނަންބަރު A037927) އަލީ، ބުނުވިދިޔަ ލޯނު އެގްރީމަންޓްގެ ގެރެންޓަރަކު ގަރަންޓީއެއްގެ ހައިޕޮތެކޭޓުން އެ ލޯނަށް ސިންގަޕޫރުގެ ފަރާތްތަކުގެ ގޮތުގައި ބަހާރަންޓީން، ލޯނު އެއްބަސްވުމާއި ގުޅިގެން "މ.ރަންނާ" އޮތް ޖާގާ ގޯއްޗާއި އިމާރާތުގެ ރަހުނު އެއްބަސްވުމެއް ހަދައި، ބޭންކުވިޔަފާރި ދަ މޯލްޑިވްސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ނަންބަރު: SDW12/000504 ކްރެޑިޓް ފެސިލިޓީ އެގްރީމަންޓްގެ ދަށުން، USD 150,000·00 (އެއް ލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ އޯވަރ ޑްރާފްޓް ކަމް އިމްޕޯޓް ލޯން ފެސިލިޓީ އަކާއި، USD 150,000·00 (އެއްލައްކަ ފަންސާސް ހާސް އެމެރިކާ ޑޮލަރު) ގެ އޯވަރ ޑްރާފްޓް ފެސިލިޓީއެއް ދަ މޯލްޑިވްސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފަރާތުން، ޕްރޮޑަކްޝަންސް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްއަށް ދޫކުރި ބޭންކިންގް އަސްލަށް ކަރަންޓްއެކައުންޓްގެ ފުރިހަމަ ކޮށްފައިވާ، އިސްތިޢުމާލުކުރުމަށް މ.ރަންނާ/ މާލެ، ހުރިޖާ އިމާރާތް ދިރިގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ "މ.ރަންނާ" އޮތް ޖާގާ ގޯއްޗާއި ރަހުނު ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން، ޕްރޮޑަކްޝަންސް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފުރިހަމަ ގެރެންޓީއަކަށް މުހައްމަދު ޖަޢުފަރު 22 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަދުވަހު "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގެ މާ ކުރީގެ ތާރީޚުގައި ކަން ހިނގާފައިވާކަމާއި؛

ލޯނަށް އެދި ލޯން ނަގާ ފަރާތުގެ މިލްކުގައި ނުހިފޭ އެހެން ބިންވަނީ ވަކި ފަރާތްތަކުގެ މުދާ ބޮންޑުގައި ރަހުނުކުރެވޭ އަދި ރަހުނު ބޭއްލުމަށް ފަރާތަށް ޕެރެލަރުވި ގެރެންޓީއެއްގެ ގޮތުގައި ކަސްޓަމަރުގައި، އިސްތިޢުމާލު ކުރާ ބާރާން ކުރެވުނު ގަވާއިދު ކަމެއް، ރަހުނުކުރާ ދަ މޯލްޑިވްސް ކޮމަރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާ ޕްރޮޑަކްޝަންސް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު އެއްބަސްވުންތަކެއްގައި ސާބިތު މުޢާމަލާތްތަކާއި ހިންގާފައިވާ، މާލީ

މުޢާމަލާތްތައް ހިންގުމުގައި ބޭންކުތަކުން ޢަމަލުކުރަމުންދާ އުޞޫލުތަކާއި ޚިލާފަށްކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

ހިސާބު ބަޔާންވެދިޔަ ގޮތުގެ މަތިން، ދަ މޯރިޝަސް ކޮމާރޝަލް ބޭންކް (މޯލްޑިވްސް) ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ޕްރޮމިނެންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑާއި ދެމެދު 23 އޮކްޓޫބަރު 2012 ވަނަ ދުވަހު ލޯނާއި ރަހުނު އެއްބަސްވުންތަކެއްގައި ސޮއިކޮށް، އޭގެ ދަށުން ލޯނުނަގާ ފަރާތަށް ފައިސާ ދޫކުރުމަށްފަހު، 22 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހު ސޮއިކޮށްފައިވާ "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އެއްގެ ދަށުން، ލޯނާގުޅޭ ރަހުނު އެގްރީމަންޓް ޝަރުޢީ ކޯޓުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރި ކުރުމަކީ، ހިސާބުއްސާރުކުރާ ހަދިޔާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ އެއްވެސް ބަޔަކުންނީ، އެ ފަރާތުން ދީފައިވާ "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގެ މާ ކުރީގެ ބާރުލިބިގެން ހިންގާފައިވާ، ހިސާބު ބަޔާންވެދިޔަ މުޢާމަލާތްތަކީ ޤާނޫނީ ގޮތުން ޞައްޙަ މުޢާމަލާތްތަކެއްގެ ގޮތުގައި ކަނޑައެޅިފައިނުވާ މުޢާމަލާތްތަކާ ނުހަނު ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ހަމަތަކުގެ މަތިން ބަލަންޖެހޭ ކަން އެނގެން އޮތުމެވެ.

17.3.9- "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އަކީ، ވަކި ދެފުށް ގޮތަކަށް އަމުރުން ޚާއްޞަ ބާރެއް ދޫކުރުމުގައި ވީނަމަވެސް، "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގައި ޝަރުޠު އަދި ހާލަތު ގޮތުން ފުރިހަމަވާންޖެހޭ ޝަރުޠުތަކާއި ކުރިން އިސްވެ ބަޔާންކުރެވުނު ވިޔަފާރި، "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އެއްގެ ދަށުން، އެ "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގައި ޕްރިންސިޕަލް ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ދެކޮޅު އެޖެންޓަށް ޢަމަލު ނުކުރެވޭނެކަމާއި، "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގައި ވަކި ބާރަކަށް ޢަމަލުކުރުމަށް ބާރުލިބިފައިވާ ކަމުގެ އެއާ ޚިލާފަށް ނުވަތަ "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގައި ބާރުލިބިފައިވާ ނުވާކަމެއް (ޕްރިންސިޕަލް ދީފައިވާ ބާރެއް) އެޖެންޓަށް ހަވާލުކުރުމުގައި އެކަމުގައި ޕްރިންސިޕަލް ޒިންމާވާން ނުޖެހޭނެކަމާއި؛

"ރަހުނު" (mortgage) އާއި "ކަފާލާ" (guarantee) އަކީ ފިޤްހީ ގޮތުން މުޅިން ތަފާތު ދެ މާނައެއްގައި ބޭނުންކުރާ މުޅިން ތަފާތު ދެ ތަޞައްވުރުކަމާއި، އެގޮތުން؛

“ރަހުނު” (mortgage) އަކީ، ދަރަންޏަކަށް ފައިސާ ނަގަން ބަހައްޓާ އަގުހުރި މުދަލެއް، ދަރަނި އަދާކުރަން ނުކުޅެދިއްޖެ ހާލަތެއްގައި ނުވަތަ ދަރަނި އަދާނުކުރެވިނަމަ، ރަހުނުކޮށްފައިވާ މުދަލެއް އެދަރަންޏަށް ޟަމާނާތްކުރުމަށް ބޭނުންކުރުންކަމާއި؛

“ކަފާލާ” (guarantee) ނުވަތަ ޟާމިންވުމަކީ، މީހަކު އެހެން މީހަކަށް ނުވަތަ ފަރާތަކަށް އަދާކުރަންޖެހިފައިވާ ދަރަންޏަކާ، ނުވަތަ ޙައްޤަކާ ހަވާލުވުންކަމާއި، ނުވަތަ ގެރެންޓަރ ތަޢީންކޮށްދީގެން ނަގާ ދަރަނީގެ މުޢާމަލާތު ތަކުގައި ދަރަނި ނަގާފަރާތުން ދަރަނި އަދާކުރަން ނުކުޅެދިއްޖެ ހާލަތެއްގައި އެދަރަންޏަށް ތަޢީންކޮށްދިން ފަރާތުން އެއަށް ޖަވާބުދާރީވުންކަމާއި؛

އިސްތިއުނާފުކުރާ މ.ރަންނާ/ މާލެ، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓަރީކޮށްފައިވާ “މ.ރަންނާ” އެވެ ކިޔުނު ގޯތި ރަހުނު ކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން، ޕްރޮމިނަންޓް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ މެނޭޖިންގ ޑައިރެކްޓަރ މުޙައްމަދު ޝަރީފް 22 ޖަނަވަރީ 2013 ވަނަ ދުވަހު ދީފައިވާ “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” ގައި، މ. ރަންނާ އެވެ ކިޔާ ގޯތި ބޭންކެއްގައި ރަހުނުކޮށް ނަގާ ލޯނަކަށް ޒިންމާވެ، އަދި އެފަދަ ލޯނަކަށް ޕާސަނަލް ގެރެންޓީ ކަމަށް ބޭންކަށް އެކަމަށް އެއްބަސްވެފައި ނުވާކަން އެ “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” އަށް ބަލާލުމުން އެނގެން އޮންނަކަމަށް.

17.3.10- ފައިނޭންޝަލް އިދާރާތައް ބޭނުންކުރާ ނިޒާމަކީ، ބައިނަލްއަޤްވާމީ ގޮތުންނާއި އަދި ދާޚިލީ ގޮތުންވެސް އެކަމަށް ޚާއްސަކުރެވިފައިވާ ޤާނޫނުތަކާއި އުސޫލުތަކާއިގެ ދަށުން، ހިނގަމުން އަންނަ ނިޒާމެއްކަމާއި، އެކަން އެގޮތަށް ބައްޓަން ކުރެވިފައިވުމުގެ ބޭނުމަކީ، ފައިނޭންޝަލް އިދާރާތައް ބޭންކުތަކުން މުދަލުދީފައިވާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފައިނޭންސިންގއާއި އަދި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިތުބާރުކުރާ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އާގުޅޭ ޚާއްޞަ ޤާނޫނެއް ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ނެތްނަމަވެސް، ދުނިޔޭގެ ކުރިއަރާފައިވާ ޑިމޮކްރަސީތަކުގައި ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އާ ގުޅޭ ޚާއްޞަ ޤާނޫނުތަކާއި އުޞޫލުތައް އެކަށައަޅައި އޭގެމަތިން ޢަމަލުކުރަމުންދާކަމާއި، ހުޅުވިގެންވާ ތިޖާރީ މުޢާމަލާތުތަކުން ގަބޫލުކުރާ އުޞޫލުތަކަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، [illegible] [illegible] ވާނަމަ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 68 ވަނަ މާއްދާއިން އެނގެން އޮންނަކަމާއި، އެހެންކަމުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގައި ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އާގުޅޭ ޚާއްޞަ ޤާނޫނެއް ނެތުމަކީ، ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އާގުޅޭ ގޮތުން [illegible] އިޖުރާއަތުތަކާއި މުއައްސަސާތަކުން [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުއްޖަތްތަކުން [illegible]؛

”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ ގެ ދަށުން، ނުވަތަ ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ ބޭނުންކުރެވޭގޮތް ފައިނޭންޝަލް އިދާރާތަކުންނާއި އަދި ބޭންކުތަކުން ކުރާ އަދި [illegible] މުޢާމަލާތްތަކުގައި، ތަފާތު ބޭންކިންގ ނިޒާމުތަކުގައި ތަފާތު [illegible] ޢަމަލުކުރަމުންދާކަމާއި، [illegible] [illegible] ގައުމުތަކުގެ ބޭންކުތަކުގައި، އެ ބޭންކުން [illegible] [illegible] [illegible] މުޢާމަލާތްތަކާއި [illegible] ބޭންކަކަށް ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އެއް ހުށަހަޅާ ހާލަތުގައި، އެ ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ ހުށަހެޅުމުން ޚާއްޞަ [illegible] އަދި ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ [illegible] [illegible] [illegible] ބަޔާންކޮށްފައިވާކަމާއި، އަދި ބައެއް ގައުމުތަކުގައި، ބޭންކް މުޢާމަލާތް ހިންގުމަށް ބޭންކަށް ހުށަހަޅާ ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އަކީ، އެ ބޭންކްތަކުގެ [illegible] [illegible] ކުރުވިފައިވާ ނުވަތަ [illegible] [illegible] ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އެއްކަމުގައި ވާނެކަމާއި، ހަމައެއާއެކު، ނުގެންދެވޭ މުދަލަކީ (immovable property) ގުޅޭ ގޮތުން ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އަކީ، [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] އިދާރާގައި ސޮއިކޮށް ތަސްދީޤުކުރާ ފަދަ ”ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ“ އެއްކަމުގައި ބަލައި

ގައުމަކުގެ ޤާނޫނުތަކުގައި ކަނޑައަޅާފައިވާކަމާއި، އަދި މީގެ އިތުރުން، “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” ގައި ޕްރިންސިޕަލް ހަވާލުކުރާ ކަންކަން ސާފުކޮށް އެނގެން އޮތުމާއި، “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” ގައި ޕްރިންސިޕަލް ހަވާލުކުރާ ކަންތައްތައް އެގޮތުގެ މަތިން ކުރުމުން އެޖެންޓް އެއްބަސްވުމާއި، “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” ގައި ޕްރިންސިޕަލާއި އެޖެންޓްގެ ސޮއި ފުރިހަމަ މަޢުލޫމާތާއި ގައި ސާފުކޮށް ޖަހާފައި ހުރުމަކީ، “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” އެއް ފުރިހަމަވުމަށް ބޭނުންތެރިކަން ބޮޑު އެންމެ އަސާސީކަންތައްތަކެއް ކަން އެނގެން އޮންނަކަމާއި؛

އިސްތިއުނާފުކުރާ މ.ރަންނާ/ މާލެ، ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ “މ.ރަންނާ” އޮތް ހިއްސާ ގޯތި ހަރުގެ ކުރިމާ ދެއްކޭގޮތުން، ޕްރޮޕަރޓީސް ރިސޯސަސް ޕްރައިވެޓް ލިމިޓެޑްގެ ފުންދިންގ ގައިޑްލައިން މުޅި މުޤައްދަމާ ދޭހަ ތިރީގައިވާ “ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ” އާ ދެއްކޭގޮތުން އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ އަންނަނިވި ކަންތައްތައް، އިސްވެ ދުރުން ބަޔާންކުރެވުނު އަސާސްތަކުގެ މައްޗަށް ބަލައިލާއިރު،

(ހ) ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީ އަދި “މ.ރަންނާ” ހިއްސާ ގެއަކަށް ނިސްބަތްވާ މިހާރު ނޫންކަމާއި،

(ށ) ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީއަށް “ހަދީޖާ” ގެ ނަމުން އެއްވެސް މިލްކު މުޅިގޮތުން ނުކުރުމާއި،

(ނ) ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި “މ.ރަންނާ” އޮތް ހިއްސާ ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނުވުމާއި،

(ރ) ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި، ރަޖިސްޓްރީ ނަންބަރު “3610” ގައި ގޯއްޗެއް ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި ނުވުމާއި،

(ބ) ހަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި “ބުރޫޖް ނަންބަރު” އޭގެ ބަރާބަރުކަމުގައިވާ ގޯއްޗެއްގެ ރަޖިސްޓްރީއާއި ހަމައެކަނި ދީފައި ނުވުމާއި،

(ޅ)“މޯލްޑިވްސް ކޮމާޝަލް ބޭންކް އޮފް މަލްޓިޕަރޕަސް” އަދި ހިއްސާއެއްގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައިވާ ބާރެއް ނަމަކަށް ނުވުމާއި،

(ރ)"ޕްރަމިނަންޓް ރިސޯސް ޕްރައިވެޓްލިމިޓެޑް" އަކީ ރާއްޖޭގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ކުންފުންޏެއް ނޫން ކަމަށްވުމާއި،

(ބ) "ގޯލްޑިން ގެއިޓްކީޕަރ" އަކީ އެއްވެސް ކުންފުންޏެއްގައި އޮންނަ މަގާމެއް ނޫންކަމަށްވުމާއި،

(ޅ) "މިބާޙް މުޙައްމަދު ޒަކީ" އަކީ ދިވެހިރައްޔިތެއް ގޮތުގައި ރަޖިސްޓްރީ ވެފައިވާ މީހެއް ނޫން ކަމާއި އަދި ދަޢުވާ ހުށަހަޅާފައިވާ ޕެކޭޖް އެއްބަސްވުމުގައި ސޮއިކޮށްފައި ވަނީ ވެސް މިބާޙް މުޙައްމަދު ޒަކީ ކިޔާ މީހެއް ނޫންކަމާއި،

(ކ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ" ގެ ފުރަތަމަ ޕެރެގްރާފުގެ މިންވަރު ތަޢާރުފުގައި "ޕަވަރސްކޮމްޕެނީ" ގެ މާނައަކީ "ޕަވަރސް ކޮމްޕެނީ" ކަމުގައި ބުނެ ކަމުގައި ވިއަސް، އެ އިބާރާތުގެ ފަހުން "ޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ"، ޕްރިންސިޕަލް ނިސްބަތްވާ ބައެއް ކަންކަމަށް "...އަހަރެން އަޅުގަނޑުގެ އަމިއްލަ އިޚުތިޔާރު ގައި ދިނީމެވެ." މިފަދައިން ކަނޑައަޅާފައި، މުޅި މި ޕަވަރއޮފްއެޓާނީގައި ޝަރުތު ގޮތެއްގައި ބާރުދީފައިވާ ވަނީ ކަންކަމެއް މިހުރީ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީކުރެވިފައިވާ ކަންތައް ފަސް ގޮތް ކަންތައް ފަސް ބަންޑާރަ ރަސްމީ ކަނޑައަޅާފައި ކަންތައް ފަސް މިހާރު އަދިއެކު އިޖުތިމާޢީގައި ކަންތައް ފަސް އެއްޗެއް ދީން ކަނޑައަޅައިދޭ، ދީނީ ކަން އެއްޗެއް ކަމެއް ސާފު ނުވުމާއި،

(އ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ ހަވާލުކުރި ފަރާތް" މި ސޮއިކުރުމުގެ ދަފުތަރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހުންގެ ވަނަވަރު ހަވާލުދިނީ ފަރާތްތަކަށެވެ. ޝަރީޢަތަށް ހުށަހަޅާ ނަން ގޮތުގައި، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ޒަރިޔާ އިބްތިދާއީ ދިރިއުޅޭ "ޒަރިޔާ އިބްތިދާއީ ދިރިއުޅޭ" އެއް ނުކުރެ. އަދި އެފަރާތުގެ "މ.ރަނގަޅު" އަށް ނިސްބަތްވާ މިހެއްގެ ނަން ނުވާއި،

(ވ) ދެ ވަނަ ޕެރެގްރާފު ނަމަވެސް އެޕީލަންޓު ނިސްބަތްވާ އިބްތިދާއީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ވަނީ "މިޕަވަރ އޮފް އެޓާނީ ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ޕެކޭޖް ނިކުމެގެ އެންމެހާ ޑިރެކްޓަރުން ތަޢާރުފުގައި" ކުރިން ބަޔާންކޮށްފައިވާ މީހާގެ ދަރަނިވެރިވެފައިވާ ފަރާތުން ސަރުކާރުގެ "އަހަރެން ކަމަށް ބަލާފައިވާ ހާލަތު" އިން ކަނޑައަޅުއްވާފައި،

(ޑ) ނަމަވެސް "ދިޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ގައި" ޗެކުގެ ވާހަކަ "ބަޔާންކޮށްފައި" ވާން ކަމަށް މި ދެންނެވި ޕެރެގްރާފުގައި އޮތްގޮތަށް އޭޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީގައި އެއްވެސް ޗެކުގެ ތަފްސީލެއް، ރިއާޔަތް ޗެކުގެ ސުރުހީ ވިޔަސް އަދަދައި ނުވުމާއި،

(ޒ) "ޕޮލިސް ނަގުމުގެ އިންގުމާ ތަޙުޤީޤުން ބަޔާންކުރެވޭ" ސާފު ކުރަން ޕްރިންސިޕަލް "އިސްލާމިކް" ދިން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ، ޕްރިންސިޕަލް ހަވާލުކުރި ކަރަންޓް ބަޔާން ކުރާ ސާފު ރަނގަޅަށް ވާހަކަ ނުކުން، އަދި ތަޙުޤީޤުކުރުމުގެ ވާހަކަ ވެސް އެއްވެސް ސިފައެއްގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވުމާއި،

(ޓ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ ހަވާލުވި ފަރާތް" މި ސުރުހީގެ ދަށުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ، "ޕްރިންސިޕަލް ރިސީވް" ތަޙުގީގާއިރު، މިއީ ދުނިޔޭގައި އެންމެ ކުރިން ގެނެސްދޭ ނުނީ ކަމެއް، އެބަޔަކުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ މިފަދަ ނަމުގެ ގޮތުގައި "މުދަލު" ތަޙުގީގާއިރު، ޕްރިންސިޕަލްގެ އިބާރާތުގައި އެމް "މިޒާޖް މުބާރަކު" ކަމެއް، ދައުލާ ޓްރާންސް ރަސްމީ ފޯމެއް އުސޫލުތަކުގައި ސާބިތު ކުރެވިފައިނުވާ "މުދަލު" ނޫން މިހާރު ނުކުން ކަމެއް، މި ނަމަ ނޫން މިސާލު ރިޕޯޓްވުމަށް ނުވެސް ފޯރުކޮށްދިނުމާއި، އަދި

(ޔ) "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" ގައި "މުދަލު" ސާފު ކުރުމުގައި ވެސް ނުވުމާއި،

ބެލެވިގެން ކުރެވިދާނެ، މި ވަނަވަރުގައި ހަވާލު "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އިން ފޯރުކޮށްދޭ ޙައްޤުތައް ތަޙުގީގުކުރުމުގެ ކުރިން މަޢުލޫމާތު ކުރިން ބަހުރުވަރު، އަދި "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އެއްގައި ނަންބަރު ކުރިއަށްދާން ރަގަޅު އިންޒާރު އަރުވާ ރުހުން ދީފައިވާ، ވަކިވަކި ކުރުމަށް ހަވާލުކުރީ، ވަކިވަކި ކުރުމަށް ހަވާލުކުރީ އެއީ ރަގަޅު ކަމެއްކަން އަދި ބިލުގައި ހިމެނޭ ޝަރުތުތަކުގެ މިފަހަރު "ޕަވަރ އޮފް އެޓަރނީ" އެއްކަން ބާރުލިބޭ ކޮށްދިން، މިއީ، މާލީ

އިދާރާއަކުން ބަލައިގަތް މާލީ ބޭނުމަށް މުޢާމަލާތެއް ހިންގުމަށް އުފައްދާ "ޕަވަރ އޮފް އެނަރޖީ" އެއްކަމުގައި ބެލެވޭން ނެތްކަމާއި؛

ބަޔާނުގެ ބޭނުމަށްޓަކައި ބެލުމުގައި ކުރިއަކާ ހަމައެކަނި އިޤްތިޞާދުގެ ކުރިއެރުން ނުވަތަ ޖަމްޢިއްޔާތަކެއް ކަމުގައި ބެލުނަމަވެސް، ދިވެހިރާއްޖޭގައި ހިންގަމުން ގެންދާ ބޭންކުތަކާއި މާލީ އިދާރާތަކަށް ހުށަހަޅާ ޚާއްޞަ އަދި ޤާނޫނުތަކާއި، އިޤްތިޞާދުތަކުގައި އަދި ފިނޭންސްގެ ކުރިއެރުވުމަށް، އެތަން ކަނޑައެޅި ތަރައްޤީކުރުން އަދި ތަރައްޤީކުރުމަށް ތަނުގައި ސަރުކާރާއި ފިހާރަތަކުން ޤަވާއިދުތަކަށް ފެނުން އެފަދަ ތަކެތި ބޭނުންކުރުން ބަލައިގަންނަމުން ނުދާކަމާއި؛

އެހެންކަމުން، "ޕަވަރ އޮފް އެނަރޖީ" ގެ ނަމުން ބޭނުންކޮށްގެން ކުރާ މުޢާމަލާތްތަކުގައި، އަދި ވެރިން ހާއްސަކޮށް އެފަދަ މުޢާމަލާތެއްގައި ޝަރީޢަތާ ކޮންމެކަމުގެ ވަސީލަތަށް ނުވަތަ ހައްޤެއް ހިމެނޭ ކަންކަމުގައި، ބޭންކަށް ހުށަހަޅައި އަދި ބޭނުން ބަލައިގަތް އެކްސްޕްރެސް ފިނޭންސިންގއަށް ހުށަހަޅަންޖެހޭ ސަރުކާރު އެންގުމުން ސަރުކާރު މަޢުލޫމާތުގެ މައްސަލަ ވިސްނުމަށާއި، އެއްވެސް ގޮތަކުން އެފަދަ ފިނޭންސިންގ (ޕަވަރ އޮފް އެނަރޖީއިން) ވަންޏާއޭ އެފަދަ މުޢާމަލާތާއި އަދި ވަކިގޮތެއް އެކުލަވާ ކަނޑައެޅިކަން ބަލައި ނިޔާކުރުމުން، އެހެން ގޮތަކަށް ނުވަތަ ނުކުންނަ މަސައްކަތެއް ހިމަނައިގެން އަދާކުރުން ބޮޑުވާނެ.

ވީމާ، އިސްތިއުނާފު ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތަކުން ބަލާފައި ކަނޑައެޅުން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމުން ހުކުމުގެ ތަރުތީބު، އިސްތިއުނާފު ކުރެވިފައިވާ ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމުގައި، ދ. ރަންނާ، ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ މައްޗަށާއި އަދި ޚަދީޖާ އިބްރާހީމް ދީދީގެ ނަމުގައި ރަޖިސްޓްރީ ކުރެވިފައިވާ ދ. ރަންނާ އޭގެ ލިޔާ ގެއްލުމާއި، ނިންމާފައި އޮތް ހުކުމުގެ އެބައި ބާޠިލު ބައެއްކަމުގައި ކަނޑައެޅިގެން އެގޮތުގެ މަތިން ހުކުމްކުރަން ރައްދު އިއްވީމެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ކަންކަން އެފަދައިން ހުރުމުން، ސިވިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 1587/Cv-C/2018 ޤަޟިއްޔާގައި ކުރައްވާފައިވާ ޙުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަން ޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތް ކަމަށް މި ޤަޟިއްޔާ ބެލި މި ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އަޣުލަބިއްޔަތުން ޙުކުމް ކޮށްފީމެވެ.